

NATUURBEGRAAFPLAATS MEPPERDENEN

P

EEUWIGE RUST

Eén met de natuur op Natuurbegraafplaats Mepperdennen

6⁷9

Feiten en cijfers

Volgens de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (LOB) vonden in 2019 **1500 natuurbegrafenissen** plaats in Nederland. Dat is een flinke stijging ten opzichte van 2013 toen dat er nog maar **250** waren. Het aantal natuurbegravingen verdubbelt volgens de LOB ongeveer elke twee jaar. Naar verwachting zullen medio 2021 zeker **3000** natuurbegrafenissen per jaar plaatsvinden.

Een natuurgraf is doorgaans goedkoper dan een traditionele begrafenis, omdat de kosten voor een monument en de grafrechten vervallen. Bij Natuurbegraafplaats Mepperdennen kost een natuurgraf **€3.750**, inclusief de grafmarkering en het natuurbeheer. Daar komt nog **€595** bij voor de begraafing.

Op Natuurbegraafplaats Mepperdennen in Drenthe kiezen mensen hun laatste rustplek midden in het bos. Geen grafsteen, geen poespas. Binnen enkele maanden gaat het graf volledig op in de natuur. Eeuwige rust gaat er samen met nieuw natuurleven.

TEKST MARLOES DE MOOR FOTOGRAFIE GERT TABAK

Vredig ruist de wind door het gebladerte. Geritsel van takken, het zacht kraken van de wiegende stammen. Tegenlicht tussen de hoge dennen, lange schaduwen.

Een troostrijke stilte. En dan ineens een open plek, badend in zonlicht. De brede doorkijk biedt zicht op een strak belijnd aardappelveld. In de verte wat bebouwing. Aan de randen van het veld hebben de beheerders van Natuurbegraafplaats Mepperdennen meerdere paaltjes in de grond geslagen. Die markeren de plekken waar mensen in de toekomst graag begraven willen worden. Het is een geliefde locatie, vooral bij buurtbewoners die graag uitzicht willen op de omgeving die hen dierbaar is. Sinds afgelopen voorjaar kunnen mensen op de nieuwe Natuurbegraafplaats Mepperdennen bij Meppen zelf hun laatste rustplek kiezen. 'De één kiest voor een open veld met veel licht, de ander vindt het juist prettiger om beschut onder de bomen te liggen of naast een mooie berk. Mensen kiezen op gevoel. Ze weten vaak meteen waar ze willen liggen. "Deze plek hoort bij mij" zeggen ze dan. Al zijn er ook twijfelaars die er niet meteen uitkomen. En dat is niet zo vreemd, want er zijn hier zo veel mooie plekken,' vertelt Dina de Roode, pr-coördinator van Natuurbegraafplaats Mepperdennen.

Inmiddels zijn op de natuurbegraafplaats

twalf mensen begraven en hebben de eerste belangstellenden een graf gereserveerd in het 22 hectare grote gebied.

Jong bos

Voor veel Drentenaren uit de omgeving was het lange tijd moeilijk voor te stellen dat op deze plek ooit streekgenoten begraven zouden worden. Ooit bewerkten boeren er het land, rooiden ze er aardappelen of suikerbieten. Tot de jaren 50 van de vorige eeuw bestond het gebied slechts uit stuifzand en woeste grond, grenzend aan het veen. De familie Nijhoving, die het stuk grond in eigendom had, maakte er landbouwgrond van. De inmiddels overleden Geert Nijhoving bestierde samen met zijn vrouw en zoon een boerderij met 80 koeien, grasland en aardappel-, suikerbiet- en maisvelden. In 2006 plantte de familie op een deel van hun landeigendom het huidige bos aan. Zo'n 250.000 jonge eiken, dennen, berken, sparren en beuken verzeiden in de loop der jaren op het vlakke akkerland in de hoek van de Mepperdennenweg en de Zwarte Hurenweg. De Meppenaren verloren een horizon, maar kregen er een fraai, veelzijdig bos voor terug. Tegenwoordig is het – van bovenaf gezien – geen bruin, rul vierkant, maar een lappendeken van boomsoorten. Stichting Heidehof, die ook Natuurbegraafplaats Hillig Meer in Eext beheert, kocht het bos vorig jaar van de familie Nijhoving. Bert Speulman, directeur van Stichting >

- ① Ingang
- ⒫ Parkeren
- ⓪ Ontvangsthuis
- Dobbe
- Banken
- /// Uitgesloten voor graven

Heidehof, bespeurde een groeiende vraag naar een tweede natuurbegraafplaats in Zuid-Drenthe. Zijn oog viel meteen op deze plek bij Meppen.

Geert en Ina Nijhoving waren bereid afstand te doen van het landgoed, omdat zij dan zeker wisten dat het duurzaam zou worden onderhouden en doorontwikkeld. Helaas overleed Geert Nijhoving in 2019 op 63-jarige leeftijd, waardoor hij de opening van de natuurbegraafplaats niet meer heeft kunnen meemaken.

Eeuwige rust

Eeuwigdurende rust is voor veel mensen de belangrijkste reden om zich in de natuur te laten begraven. Zij hoeven zich dan geen zorgen te maken om de nabestaanden, die op den duur voor de moeilijke keuze staan of ze de grafrechten moeten verlengen of niet. 'Het graf wordt hier nooit geruimd. Je ligt er voor altijd en gaat op in de natuur. Ook dat vinden mensen een mooie gedachte: ze keren terug naar de natuur. Bovendien is het duurzaam en milieuvriendelijk,' vertelt Dina terwijl zij over de onverharde paden van de natuurbegraafplaats wandelt.

Ze wijst op een stuk verhoogde aarde, dat hier en daar al bedekt is met plukjes gras en olijfgroen mos. 'Dit graf ligt er nog maar een maand en nu al zie je dat de natuur zijn werk doet. Over een half jaar gaat het volledig op in het landschap en zie je alleen nog maar begroeiing. We vragen nabestaanden om de overledene te kleden in afbreekbare stoffen zoals katoen, bamboe of hennep. Voor de kist maken we gebruik van biologisch afbreekbaar materiaal, zoals een mand van riet of een kist van onbewerkt hout. Zo wordt alles teruggegeven aan de natuur.' Bloemen mogen tot twee weken na de begrafenis blijven liggen, maar worden daarna weggehaald. 'Het is niet de bedoeling knuffels, foto's of kaarsjes bij het graf te zetten. Maar mensen die voor deze natuurlijke manier van begraven kiezen, zullen dat ook niet zo gauw doen,' zegt Dina. Bij het nog jonge graf ligt een boomschijf met daarin een naam en geboorte- en sterfdatum gebeiteld. Die stam gaat zo'n vijf à zes jaar mee en vergaat dan. 'Wij slaan uiteraard wel de gps-coördinaten op, zodat de naasten de plek daarmee altijd weer kunnen terugvinden.' Bezoekers die slecht ter been zijn, kunnen op verzoek in een elektrische golfkar naar het graf worden gebracht. 'Ook mensen die een plek willen uitkiezen, maar niet zo ver kunnen lopen, geven wij een rondleiding in deze golfkar. Laatst reed een

oudere mevrouw mee. Ze was in geen tijden in een bos geweest en vond het prachtig om weer zo dicht bij de natuur te zijn.'

Mooi plekje reserveren

Reserveringen komen niet alleen vanuit de regio, maar uit heel Nederland. Deze zomer ontving Dina nog een Brabants echtpaar voor een rondleiding. 'De vrouw was in deze omgeving geboren en wilde daarom graag hier begraven worden. Ze hebben samen een mooie plek uitgezocht.'

Dina stopt bij een biljartgroen veld, omzoomd door smalle berken en dennen. In het hoge gras staat een van boomstammen gemaakt bankje. De vogels zwijgen, de wind ruist. 'Ook dit is een erg wilde plek. Je ziet wel hoeveel paaltjes er staan. Dat zijn allemaal reserveringen.' Aan de rand van het grasveld bevindt zich een graf uit juni. Het is overwoekerd met begroeiing en al bijna één geworden met de natuur. Doordat er ook geen boomschijf met inscriptie bij ligt, is het nauwelijks nog terug te herkennen als graf.

Een stuk verder, langs een bospad, wijst Dina op een dubbel graf dat gereserveerd is. Onder de beschutting van de dennenbomen staan twee paaltjes. 'Ik denk dat ze van een echtpaar zijn. Zij hebben ervoor gekozen dwars te liggen en niet met de voeten naar het pad.'

Troostrijke natuur

De natuurbegraafplaats is openbaar en voor iedereen toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang. Twee opvallende beuken aan weerszijden van het pad markeren de entree aan de Zwarte Hurenweg. Honden moeten wel aangelijnd zijn en fietsers zijn verboden. Toch blijft massarecreatie ver weg. De stilte dwingt respect af. Licht en donker wisselen elkaar af. Het nieuwe leven in de natuur biedt troost. In de zomermaanden fladderen overal vlinders, bijen, libellen en koolmeesjes. In de bermen groeien wilde rozen, margrietten, boerenwormkruid, duizendschoon, bloeiende hazelaars, doorgeschoten gras en reusachtige distels. Witte snippers van de berken >

Natuurbegraafplaatsen in Nederland

In Nederland zijn 15 natuurbegraafplaatsen. Het is niet overal mogelijk om een natuurbegraafplaats te realiseren. Soms is het terrein niet geschikt vanwege de grondwaterspiegel of bijzondere natuur- of archeologische omstandigheden. Noord- en Zuid-Holland kennen hierdoor veel minder natuurbegraafplaatsen. Ook komt het voor dat omwonenden of andere belangengroepen bezwaar maken en het daardoor niet mogelijk is het bestemmingsplan te wijzigen.

Na vijf à zes jaar vergaat de stam er wordt deze dus helemaal één met de natuur

waaien als sneeuw over de paden. Hoog boven de boomtoppen klinkt een buizerd. Soms kruipt ineens een sprinkhaantje vlak voor je voet.

“s Morgens vroeg kun je hier zomaar oog in oog staan met een ree of een haas zien rennen,” vertelt Dina. Ze wandelt elke dag een stuk over het terrein om haar energie kwijt te kunnen, om te helpen met onderhoud of om paaltjes voor reserveringen uit te zetten. ‘Vaak kom je geen mens tegen. Het is hier zo rustig.’ Elke keer is ze weer verrast door de schoonheid van de natuur, de wisseling van kleuren, de kleine veranderingen. Zoals een lijstersmidse die plotseling haar aandacht trekt. Er omheen liggen tientallen stukgeslagen slakjes. ‘Dat doen de lijsters om aan eten te komen. Je hoort soms ook het tikken.’

De natuur ontfermt zich

Alleen de diepe stilte doet denken aan een begraafplaats, maar wie het niet weet, zal de graven nauwelijks zien. Stenen of marmeren zerken, monumenten, grafbedden en grindpaden ontbreken. Onderhouden is niet

nodig. De natuur ontfermt zich over de verborgen gedenkplekken. De beheerders dragen wel zorg voor het natuurgebied. De opbrengst van de graven komt dan ook deels ten goede aan het behoud van de natuur in de toekomst.

‘We doen veel aan beheer om de ecologische waarde van het bos te waarborgen. Zo maken we open ruimtes tussen de dicht op elkaar staande bomen. De randen laten we dichtbegroeid, zodat ze aantrekkelijk zijn voor insecten. Door de natuur te laten uitgroeien, bieden we nieuwe diertjes de kans om zich er te vestigen. Ook willen we meer variatie in plantensoorten aanbrengen,’ vertelt Dina.

Naast een bospad liggen enkele lange boomstammen. ‘Daar is bijvoorbeeld flink onderhoud gepleegd. We doen dat ouderwets met paarden. Die trekken de stammen weg. Machines zijn veel te groot en log voor dit gebied. Met paarden gaat dat beter.’ Een kleine ronde over het terrein beslaat 2 kilometer, maar wie de tijd neemt, kan ook een veel langere wandeling maken en zich bezinnen, herdenken, herinneren, tranen laten vloeien, zwijgen, mijmeren, fluisteren, zich verwonderen over de natuur.

Aan het begin van het terrein bevindt zich een houten ontvangstgebouw dat ook dienst doet als informatiecentrum en kantoor voor de medewerkers. Nabestaanden kunnen daar een kleine, sfeervolle ruimte huren om

afscheid te nemen. ‘Er kan echter maar een beperkt aantal mensen binnen zijn, zeker nu met de coronamaatregelen. Om die reden kiezen mensen ook wel voor een ceremonie in de open lucht of een bijeenkomst op een andere locatie.’

Is de begraafplaats ooit vol, dan wordt het een natuurgebied. De graven worden immers nooit geruimd. Zover is het voorlopig niet. ‘Elk graf ligt ruim uit elkaar. Het gebied is zo groot dat hier honderden mensen begraven kunnen worden.’

Dina maakte deze zomer een van de eerste natuurbegrafenissen mee op Natuurbegraafplaats de Mepperdennen.

‘De overledene werd op een rijdende baar naar het graf gebracht. Het was indrukwekkend om met de stoet het stille bospad af te lopen naar de laatste rustplaats. De nabestaanden hebben dat ook zo ervaren. Zij stuurden na afloop een lief kaartje om te bedanken voor het mooie afscheid dat hen altijd bij zal blijven.’

Mepperdennen

Het ontvangsthuis van Natuurbegraafplaats Mepperdennen is op maandag tot en met zondag van 09.00 uur tot 17.00 uur geopend. De natuurbegraafplaats is van zonsopgang tot zonsondergang toegankelijk.

Zwarte Hurenweg 1, Meppen

• natuurbegraafplaatsmepperdennen.nl

